

væsenet jo er et Communal-Anliggende, og at det altsaa er et af dem, som Communerne maae faae selvstændig Styrelse af; men dertil hører vistnok ogsaa, at de maae faae Ret til at udnævne Lærerne, og, forsaavidt altsaa Regjeringen vilde forbeholde sig Kaldsretten til 100 af de bedste Skolelærerembeder, saa forekommer dette mig at ville staae i Strid med Grundlovens Lovter i § 96.

Det er ogsaa en Fordeel ved det nærværende Lovforslag i Forhold til det tidligere forelagte, at det ikke sætter Lønningerne aldeles uforandrede, men at det aabner en Udstig til at afhjælpe saadanne Ulemper, som ved en almindelig Regel maae fremkomme, hvor saa forskellige Forhold skulle reguleres. Jeg taler ikke om den Måde, hvorpaa man har søgt at rette derpaa; thi den forekommer mig ikke at være saa heldig, men blot den Bestemmelse, at der skal kunne gjøres Undtagelser, forekommer mig at være et Fortrin ved det nærværende Lovforslag.

Hovedindholdet af dette Lovforslag, troer jeg, at man kan dele i to Dele, den ene gaaer ud paa at skaffe Skolelærerne en bedre økonomisk Stilling, og den anden paa at udvide Communerens Indflydelse med Hensyn til Skolevæsenet.

Hvad den første Deel angaaer, erkender jeg fuldkommen den vanskelige Stilling, som Ministeriet har havt, idet det paa den ene Side skulde tilfredsstille de Fordringer, der gjordes fra Lærernes Side, og de ere, efter hvad vi have hørt anført her i Tinget, i høj Grad berettigede, — paa den anden Side sørge for, at Communerne ikke ved den forøgede Skolelærerløn bleve overbebyrdede. Regjeringen har nu søgt ved forskellige Midler at undgaae disse to Vanskeligheder. Det er jo f. Ex. en Lettelse for Communerne, at Staten giver et betydeligt Tilskud til Lærernes Pensionering, ligesom det ogsaa er en Fordeel for Lærerne selv, altsaa det Samme som en Forøgelse af Lærernes Løn. Om Regjeringen har truffet det Rette med Hensyn til Lønningernes normale Størrelse, skal jeg i dette Dieblit ikke søge at afgjøre, ligesom jeg ogsaa troer, at det mere hører ind under denne Sags 2den Behandling; men naar man vil tale om, hvad

der i den Henseende er det Passende, saa troer jeg, at det maa erkendes, at det paa Grund af vore Arbejdsforhold og Næringsforholdene i det Hele, samt paa Grund af de stigende Priser paa Levnetsmidlerne, vil blive nødvendigt, at der skeer en ikke ringe Forøgelse af, hvad der paa mange Steder hidtil har været Lærernes Løn. — Jeg troer, at det Mindste, nogen Lærer daglig burde have, maatte overstige, hvad en dygtig Arbejdsmand daglig kan faae i Løn; det burde vel neppe være ringere, end hvad en dygtig Haandværksvend daglig kan fortjene, men det er vist, at ikke alle Lærere hidtildags have havt saa Meget. Dette troer jeg er den laveste Grændse, til hvilken man kan gaae; thi, dersom man gaaer derunder, troer jeg ikke, at man for Fremtiden vil kunne faae Lærere, der ere saadanne, at man kan være tjent med dem; det vilde jo nemlig da være langt nemmere for dem at ernære sig ved Dagarbejde, end at uddanne sig til et saadant Embede som en Lærers, og saa bagefter have en ringere Stilling end den, hvortil der ikke behøves nogen saadan Forberedelse. Man kunde maaskee sige, at en Lærer ikke har saa lang Arbejdstid som en Dagleier; men man maa vistnok ogsaa paa den anden Side indrømme, — og det vil vist Enhver, som har havt med Undervisning at bestille, erkende —, at det, at undervise, ialmindelighed er et meget svært Arbejde, men det maa vistnok være et overordentlig trættende og besværligt Arbejde for det Slags Mænd, hvormed vi her beskæftige os, idet de have en Mængde Børn at undervise og have deres Opmærksomhed henvendt paa, saa at jeg troer, at, hvis man vil slutte fra den Tids Længde, der anvendes paa Arbejdet, til den Løn, der forholdsviis burde gives til disse to Classer af Mennesker, saa vilde man komme til det Resultat, at Skolelærerne for deres Arbejde idetmindste burde have en Løn, der var ligesaa stor eller noget større end den, en Dagleier eller en dygtig Arbejdsmand kan have.

Naar kun Communerne selv faae den fornødne Indflydelse paa Lønningernes Foranderlighed efter de enkelte Tilfælde, naturligviis